CHOROGRAPHIA HISTORICA
SIRMIENSIS; ET UVJLAKENSJS DUCATUS

Ab Inuictiſſimo, & Auguſtiſſimo Cæſare

LEOPOLDO

Romanorum Imperatore, Pannonię Monarca VIL· Collati

PRINCIPI LIUIO ODESCALKI

Bracciani Duci, Cęrę &c.

UEN. REC. JNNOCENTIJ XI.

Vnico ex Fratris Sanguine Nepoti Anno Domini MDCIIC.

Quam Author

Ioſeph Cineſiæ Firmanus dicat

Vrbano Amico.

Accedit Bulla Aurea Cum Supremis Priuilegijs &c.

CIƆIƆCIC.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EM. II

Vrbane Amice.

VI amicitię compellis calamum, vt certiorem te reddam de liberalitate Auguſtiſſima Cęſaris Imperantis, de Sirmienſi ducatu, *Celsiſſimo de titulo nouiter collatis Principi* Odeſcalko. *De prima ſcribere nō ſuppetunt vires: Hiſtoriam obruit copia Cęſareæ Beneficentiæ: Cecuturirer in ſole, quì vbique fęcundat. Neceſſario parce ſilentio, laus enim deficiet priuſquàm materia laudis, quę excreſcit in dies. Tertium in ipſamet aurea Bulla per exſtenſum exhibeo, cuius per horas rapui originale: tranſcripta ſatisfaciet tuæ curioſitati: Caue, nè ob hoc infidelis me furti inſimulent: Tuere, ſi cuipiam ſecretum aperies, quòd nimìs humilem Principis modeſtiam fas ità fuit eludere, vt probi gratularentur, inuidi de bono alieno ſibi pęnam facerent.* Supereſt, *quam ordine expetiſti, no*titia Sirmij ducatus: *hanc vt adimplerem partem, Chorographiam Hiſtoricam contexui breui manu, ſtudium Geographicum Tibi releuandi cauſa, & ad mentem erudiendi. Excipe quod tuum eſt mei laboris: Amicis communica: Si approbas, liuidis ſubtrahe zoilorum dentibus. Hos focos, & lares noſtros defende amicitię communes factos: Te huic operi Patronum ſelegi, quoniàm robuſtiori vmbraculo nequiret protegi, quàm à*

Viro Amico, gratiore neque profectu libri dicantur, quàm in Ara Amicitię. Amici errores ſi noueris, non oderis; operies palàm, clàm non inurbanè ad correctionem corripies. Noſtras agglutinatas animas perpetuet numen Amicitię, tuoque in cordis templo Ipsi æternum litet.

Amicus ſemper Amicus
Ioſeph Cineſiæ Firmanus.

Chorographia Hiſtorica Sirmienſis, & VVilakenſis Ducatus.

SIrmium magni nominis Vrbem originem, ac Vocabulum duxiſſe ferunt à Sirmo (a) Triballorum Rege. Priſca gentis huius genus (b) ad præclariorem nobilitatis famam euexit ętas, celebri partum ab inferiori Mæſia (quam (c.) maiores noſtri Iure Cereris horreum nominabant) cuius (d.) viri fortes ab Aſię Sauromatia egreſſi inuictis ſibi armis adſcripſere propè Pæonas Mæſiam, hancque diuiſam inter Seruiam, & Bulgariam fęliciter inhabitarunt. Triballi (e.) verò omnium nobillimi Bulgari dicti ſunt, qui Sirmium glorioſiſſimè propagarũt; quamuis inſignem Romanorum Coloniam ex peruetuſto lapide (f.) placuerit Onuphrio Sirmium aſſerere.

Iamdiù ad culmen progreſſa laudis hęc ipſa Ciuitas adeò excelluit, vt ab eodem (g.) nomenclaturam deſumpſerit tota illa ſpectabilis Regio, quæ (h.) ſuos protendit limites triangulati in oblonga figura inflexè Drauo, Sauo, Danubioque ſeptos.

a. Antonius Bonfin: rerũ Hungar. dec. 1. l. 1.
b. Ptolomeus l. 3. c. 5.
c. (Iulius ſolinus Plyſt. cap. 25.
d. Atlas. nou. de ſeruia, & Bulgar.
e. Ptol. cit.
f. Bonfin: dec: 1. l. 1.
g. a. Bonfin: cit.
h. Atlas. cit. & Glob. Ter.

Decur-

Decurrit Septentrionē versùs inclitus Amnis Drauus, qui ad Orientem iuxtà Zatham ſe flectens Danubio immiſcetur.

i. Ic: Sambuc: ex Stephano Broderico Vacien: Epiſcopo ad calcem Dec: Bonfin.

Danubius (i.) omnium fluuiorum, quos Europa habet, maximus Taurunum vſque (vulgò Nandor, & Belgradum dicimus) lambit pedes mox dictæ Zathæ, Athiæ, VVillaki, Methi, Bokmonoſtræ, Serekij, Bekzis, Serlekij, Komakzij, Petri Varadini, atque Zemlinij.

A' Drauo diametralitèr per Occidentem ad Meridiem proficiſcendo, Mons Appartarus attollit caput, plurimos pariens frugiferos ſibi ſimiles Colles lætis irriguos aquis, quos inter Valki ſuperiora agraria, ſubtùs Bozuthæ fluenta humectant: priuſquàm hi fluuij Sauum adaugeant, Vankam, Onemethum, VViuarium, ac Ratzam circumdant, & ditant.

k. Bonfin: dec. 2, lib. 1.

Vbi (k.) in Sauum Bozutha illabitur, Sirmium Appartarus proſpicit, hilaris hac Vrbe Metropoli à qua ſibi nomen, & decus aſſumpſit.

Abſciſſa à Sauo Boſina, quæ extera ſibi ſit, circumeundo ab Occidente ad Meridiem, ac à Meridie ad Orientem vſque Belgradum ſita ſunt loca Sancti Demetrij, Kelpenis, Bantzij, Barikij, & Zalankemenij; hincque dextrorſum, extrapoſita Alba græca, Sauus Danubio ſe tributat.

Deſupèr in Collibus, ipſorumque iuxtà radices,

ces, & intus in extenſa planitie planctata ſunt Erduigium, Illesyum, Oppidum Sancti Georgij, Mygezium, Namkzius, ac Redenekium. Quæ-quæ deſcripta loca Vrbes partim ſunt, partim fuere, & pleraque adhùc extant Oppida ſuis ſæpiùs immutata nominibus, nec non tercentis biſque duodenis locupletata Ruribus.

His itaque omnibus in vnum ſub Sirmio complexis, clariſſima fertilioris ſegetis in Europa Regio facta eſt proptèr multiplicem fluitantium hincindè acquarum redundantiam.

Amplitudinem huius oræ (cui (l.) Ioannes Tomcus Marnouizius Boſnæ Epiſcopus Comitatum attribuit VValkonenſem apud Geographos commendatum) Romani in Prouinciam erexerunt, cuius Regimini Senatus P. Q. R. ſextum Rufum præfecit illuſtri, de more, dignitate Proconſulis, ſicuti huius rei meminere (m.) Diuus Gregorius, ac Hiſtoricus de Regibus Dalmatiæ, & Croatiæ. Martiale (n.) tamen huiuſce Prouinciæ genium, Romanorum frænum agnoſcere, diù minimè paſſum eſt adeò, vt aliquotiès iugũ excutere attentauerit. Eo igitur tempore, quo Romanis Bella cum Auaris Aſiaticis fæderatis Hunnis circà eam partem Sauiæ (quæ & Sirmienſis dicebatur) interceſſiſſe conſtat; Cum Sirmienſem Prouinciam integram, & pacatam Roma-

l. Io: Tomc: lib: Reg: Dalmat: & croat. l. 1. c. 6.

m. D. Greg: lib: 7: ep: 3; & Io. Lucius de Reg: Dalm: & croat. lib. 1. c. 6.

n. Lucius ibidem.

tenere

tenere non poſſet, ex tunc actum eſt, vt nullum in poſterum ad Eam Magiſtratum miſerit, & ob hanc cauſam Sirmium non ampliùs Prouinciam Romanam nominauerit, quinimò Roma Dalmatiæ Sirmium adſcripſit, & Illyrico ſubiecit magiſtratui, primò huiuſmodi Prouinciam denudando Proconſulatus honore.

o. *Procop: de Bello Goth: l. 1.*

Elucida (o.) ex adductis fit ratio quare inter Dalmatiæ Vrbes Procopius numerauerit Sirmiū, quando de Bello Gothico ità ſibi contigit notare *Gepides* (Gothorum ſanguine prognati) *Sirmiū Vrbem, & Dalmatiæ alias Ciuitatès maiorem in partem præoccupantes tenebant.* Hoc ipſum (p.) in oratione Gepidum roborat exharando Romanis. *Prædones iſti Sirmium, & cætera Dalmatiæ loca Belli Vobis cauſam fore prętendunt.* Attamen idem Author videtur à Dalmatiæ magiſtratu quandoquidem ſeiungere Sirmium, dùm Longobardos apud Imperatorem Oratores ſic alloquentes exhibet (q.) *Gepides, Imperator, Sirmium habent, Romanos in ſeruitutem adducunt, & Vniuerſam Dalmatiā ſui ſe Iuris feciſſe iactant.* Quoquo autèm modo luſerit in Sirmio fortuna, quòd Sirmium in Proconſularem Prouinciam S.P.Q.R. euexerit firmatum inſpeximus, licèt à politia Geographica plurima propter Barbarorum Bella, quibus ſępe

p. *Idem in orat. Gepid:*

q. *Idem in orat. Longob. ad Imper.*

ſæpe ſubacta ſuas paritèr ingemuit vices, tranſlata pluries Sirmienſis fuerit Ditio de gente in gentem, apud quam ſæpiùs commutauit Imperium.

Inſpecta(r.) itaque amplitudo Sirmij iuxtà ſuperiùs lineatã Chorographiam in amæniori inferioris Pannoniæ theatro extenſa eſt, quę ſimùl vnà compręhenſa, inter 45. & 49. latitudinis, ac intèr 39. & 46. longitudinis gradus eleuatur.

Sirmienſes (s.) Apoſtolici Regis ſupremo florent ſub ſceptro; Cum autem Pannoniæ Reges decennario coronati ſint Regno, Monarchicum (t.) ſibi ius innatum nonnunquam extitit, Duces, ac Reges inſtituendi, & creandi ſuæ ſorti addictos, ac de Republica benemeritos, in Dalmatia, in Illyricis, in Seruia, Ruſſia, Bulgaria, Boſſina, cæteriſque in ſuæ Coronæ pertinentijs. Monarchico igitur huiuſmodi iure ingenito Hũgariæ throno plerumque ſui Reges vtentes, diplomate irreuocabili egregijs Perſonis beneficentiſſimè contulère nedum inſignia Ducum, Regumque, ſed vnà ſimùl abſolutam plenariæ Jurisdictionis poteſtatem, vel perpetuò inamouibilem, ſiuè ad arbitrium limitatam, iuxtà ſtylum per ſæcula antiquatum Hungaricæ Cancellariæ, ac praxim ab immemorabili. Hoc iure in ſphæra ſui Apoſtolici Diadematis indiuiſibi-

r. Glob. Geographⁱ. & Iu. de Armoiries de ſous marché.

s. Tome. cit. & Dres. fol. 579.

t. Giorgius Baskai memor: Reg: & Ban. l. 3. fo. 105. ex Iſtuanffio, & alijs.

 litèr

lite̍r nexo (v.) Ladiſlaus Hungariæ Rex Heruo- ium Vvεziz um, Voiuodam, rei militaris nimirùm Præfectum, Dalmatiæ Ducem declarauit, quem ſic inſtitutum, & factum Sigiſmundus Ladiſlai ſucceſſor ſibi pergratum habuit.

Ludouicus (x.) Rex anno CIↃCCCLXXVI. Boſnam erexit in Regnum, atque Thuartho, ſeù Valerio primitùs Boſnæ Bano Regiam donauit dignitatem.

Matthias (1.) Rex ſæculo XV. (z.) ſucceſſiuè Nicolaum Sirmii Ducem, Boſnæ Regem inſtituit. Nicolaus indè Regia Coronatus authoritate (a.) Laurentium ſuum Primogenitum Sirmii creauit Ducem; quamquàm donèc aura gàuiſus eſt Vitæ vnà cum Regis Boſnę titulo lingua, & calamo Sirmii Ducem gloriatus eſt ſe nuncupare, proùt in Regeſtis Archiuii Epiſcopalis Zagrabien: aſſeruatur.

Rege Nicolao è viuis erepto, Boſnęque à Barbaris ſubacto Regno, vrbs quoque magni Sirmii maximis ſubindè laceſſita fuit ruinis: Hinc ſuperſtes Regis Nicolai proles (b.) pręfecturam ſui Ducatus Sirmienſis Vvilackum tranſportauit.

Sirmium igitur propriis in exuuiis laniatę Vrbis elanguens ceſſit Szeremuuilako ſedem, & decus denuncupandi ſuo nomine ducem, ex

quo

v. Lucius Reg: Dalm: & Croat: l. 6. c. 1. & memorie de Trac. lib. 7. cap. 3. & Ib. pag. 309.

x. Orbin. in Reg. Sclauon. tract. de Boſn.

z. Lucius ſupracit.

a. In antiquit. Vvil.

b. Iſtuanff. fol. 36. n. 30.

quò deinceps Laurentius non amplius Sirmii, ſed Vvillaki dux fuit appellatus, quem Mathias prememoratus Rex adeò reputauit, vt ipſum Architiclinum prefecerit in Conuiuio pacis à ſe actę cum Caſimiro Polonorum, ac Vladislao Bohemorum Regibus in (c.) apertis Vratislauię Agris. Digna ſanè poſt Sirmium erat Vvilaki Ciuitas hoc eleuanda ſplendore, cùm intèr cęteras Sirmienſis Ditionis Vrbes ſolo prętet fęlicior, re militari firmior, celſiorique ad inſtar Budę eleuata ſit in rupe, à qua Danubii (d.) ſe luſtrat in vndis: quamobrèm Aula Sirmio Vvilackum tranſuecta (e.) Duces quoque huiuſce Vrbis, vbi ſedem poſuere, ſibi titulum fecerunt, cum tamèn in facto vnum, ac idem ſit dux Sirmii, & Dux Vvillaki.

c. Iſtuanf. l. 3.
Bonfin: dec. 4. lib: 3.
d. Mſs. Iſtuamf. lib. 3.
e. Iſtuamff. cit.

Hìc itaque Principatum tenuit cum Catharina vxore dux Laurentius, quorum animę illuſtres ad ęthera vocatę fuère poſt varia diſcrimina fortunę, quę, mortuo Matthia I. Rege è Coruina Stirpe anno MCCCCXC., terga dirè vertit Laurentio. Amborum exanime corpus excepit Diui Aſſisatis Eccleſia, vbi in perenne (f.) eorũ monumentum adhùc amplum ſupereſt marmor, quod temporis edax, ſeuęque ſortis dens haud valuit deuorare. In hoc docta figurauit ſculptura Virum cataphractum, ad cuius criſtatę galeę de-

f. Relatio Mſs. data 30. Martij 1698.

 xteram

xteram quatuor ſpectantur Coronę: ſiniſtrorſum bini coronati proſpiciuntur Leones: iuxtà pedes impreſſa fulget cum sydere rota: ex aduerſa parte protenditur gladius: ſubtùs legitur hoc epitaphium: Hic iacet Laurentius Dux Vvilacki filius Nicolai Boſnę Regis cum Catharina Vxore anno Domini MD. Tumulato sìc Laurentio (cuius vnigenitus ab infantia an: 1495. in Bello ciuili Vladislai Regis ſub armarum pręfecto Dragffio perierat, nè patris ſub dubia fracti fortuna hęres eſſet infelicitatis) Sirmienſis Ducatus redijt ex Fiſco ad Regem (g.) ità namque in Budę Conuentu an: 1496. fuerat iudicatum.

g. Bonfin. Dec. 4. l. 3.

Diù poſt funera pręfati vltimi Ducis Vvilakū non poſſedit ſuas, quibus enituit, illuſtres pompas: fera Turcarum ingluuies ſępè aggreſſa eſt eiusdem faſtus absumere, ità quod ſuo Duce, ſuoque Rege Apoſtolico Vvilakum cum Sirmio ſpoliauerit, ac manſerit Aula, & Imperio denudatum. Anno enim 1521. ipſa die Sācto Stephano Hungarorum Regi dicata, Solimanus Barbarorum Anteſignanus Pānoniam inuadens quarto Kalendas Septembris Nandoralba ſubacta, nec non Sauo prętergreſſo, Pannoniam Sauiam, hoc eſt Sirmienſem Prouinciam depopulauit, vaſtauitque Salankemenium, Culpenium, Barigiū, Perquaſſium, nec non Oppidum Sancti Demetrij

Sirmien-

Sirmienſis Martyris, cuius officium per totam Hungariam ſub ritu duplici recitatur. Anno ſubindè reparatæ ſalutis 1525: Sirmium apud Sauum (vbi triennio antè ſub Ludouico II: cæſi fuerant Turcę ſub eodem immaniſſimo Tyranno inſigni Hungarorum triumpho) rursùs Solimanus nouis Inferorum concitatus furijs validiſſimo cum exercitu 30000: Turcarum, traiecto ipſo Sauo, inuadens, occupatis Caſtellis, & PetriVaradino manu armata tandem VVilakum ipſum ſubiugauit (h.) Ex tunc, quia naturę ſitu VVilakum aptiùs ad propugnandam Sirmij Regionem iudicatum fuit, (i.) à Turcis ipſis fuit reparatum, ac in Ciuitatem diſtinctum, & Arcem duplici murorum serie easdem præmuniendo. Ità à prænotato AErę anno Ottomanicum perquam truce Imperium natura tam fælix, forte hac infęlix ferre debuit (k.) Sirmium, vſquequò Auguſtis ab armis liberatum clementiſſimo ſuo naturali Principi fidelitatis iuramentum libens, ac lætum tandem renouauit.

h. Iſtuanf. l. 8.

i. Ibidem

k. Iſtuamphi 16.

Huius ſæculi decimo ſeptimo cum dimidio luſtro, dum à Cęſare in Belgradum parabatur obſidio, Vvilakum repertum fuit nobilium adhuc ſtructurarum ædificijs ornatum, floridum Viridarijs, fonticuliſque repletum, quorum per ſubterranea aquæductæ à propinquioribus collibus,

liber-

libertate ſibi ab arte donatâ, hilares exundabant marmoreis abs alueis, claris plerumque Romanæ gentis intertextis Vrnis: Harum aliquæ de recenti conſpiciuntur infractę, ac erudito inſculptę malleo; plures attamen ab aſſueta Militum licentia hoc vltimo bello Sacro lancinatas eſſe diſplicent. Ità Vvilakum, tum à Turcarum feritate, tum à Noſtrorum neceſſitate, vt ab eorum eriperetur manibus, non parùm vexatum ſuas deflet perpeſſas vndiquè anguſtias. Duplicibus olim fuerat hæc Vrbs roborata mœnibus: nunc ſeptem rotundis defenſa eſt aggeribus, ſexque quadratis Turribus, binis cum propugnaculis, Sauum verſùs inſpicitur armata. Maiorem propè Ianuam Ducale grandeſcit Palatium 258. geometricis ſpatioſum paſſibus à Noſtris aliquantulum armis in extrema obſidione labefactatū. Inter ciuilia ſpectantur nonnulla templa egregijs artibus columnata, quibus pepercit Hoſtis, vt Maumethi eadem commutaret in fana; Inter digniora, quod in arce diuo Stephano I. Pannoniæ Regi Apoſtolico Sacrum eſt, ex ruderibus admirandis Templum extitiſſe celeberrimum nouimus, quod ſibi Cathedralem Epiſcopus attribuit. Non procùl Monialium Eccleſia, & illuſtre aderant Monaſterium, ex cuius ſecto lapide Portæ Petri Varadini

extructæ

extructæ, ac pręmunitæ fuère. In Arcis interiori ambitu Regularium S. Franciſci Aſſiſien: Con uentus clauditur auguſtiori ditatus Templo iamdudum ab Infidelibus Equorum redacto in Caulam, intrinſecùs autèm in horreum immutato. Dicatum olìm fuerat hoc Monaſterium Beatę Marię Virgini Hungarici Regni Patronę, ab Vgrino Sirmij Duce fundatum, & ditatum, quod Anno 1451: Regularibus S. Franciſci de Obseruantia fuit attributum. Inibi D. Ioannis de Capiſtrano cęnotaphiū conſpicitur, vbi Sanctus ſepultus fuit, poſtquàm in expe ditione Sacra aduersùs Turcas ſocium egit glorioſiſſimè Ioannis Hunyad Gubernatoris Hungariæ. Eiusdem Diui Corpus ab Idololatris *Maumethi* extractum fuiſſe fama conſtans eſt, & in Puteum Atrij huiusmet Sacræ Domus profanè proiectū, exindeque erutum, vt turpe lucrum ex ipso Turcæ reportarent, qui prędictum Corpus Calogeris quantiminimi venundarunt. Clauſtralia inter Septa, & in Eccleſię lateribus intuentur quamplura adhùc Numidico, & claro marmore ſepulchra, figuris, necnon Epitaphijs tùm Veterum Nobilium Romanorum, tum Patritiorum ornata, citrà pręmemeratum Laurentij Sirmienſium Ducis.

Tantis igitur pręclarum memorijs Vvilakum,

iterùm

iterum vnquam nè labatur ſub Trace, Imperator Auguſtiſſimus Leopoldus Orthodoxę Reipublicæ ſemper vigilans tutamini, Vrbi prędictę, & Arci valla de recenti, & antemuralia militari, ac perinduſtri ſtudio addidit elaborata ad Portam præcipuè, qua Danubij ad Ripas digreditur, extràquam fabrefactum eſt opus non facile expugnatu, atque terdenis diſſita paſſibus Turris 144. paſſuum circumplexa denuò reſtituta, & viuaciori munimine ſolidata eſt. Vvilaki ambitus prò faciliori propugnatione redactus eſt ad millenos centenos, & quadraginta ſex geometricos paſſus, vbi de more, extrà tempus parati Belli, excubant 500. præſidiarij milites, vulgò nuncupati Haiduchi, 100. Huſſari, ac vltrà biſcentum probati ad arma Alemanni.

Spatioſo itaque in huius Regij Ducatus Diſtrictu ampliſſimum (l.) reſeratur theatrum illius fælicis, & vberrimæ Terrę, quę per plures S. Romanæ Eccleſiæ ſuos Sanctos Confeſſores prò Chriſto, & glorioſiſſimos Martyres (m.) conſacrauit, quæ vnum Romę in Caio ſupremum (n.) dedit Antiſtitem, quæ tres inuictiſſimos peperit (o.) Orbi Cæſares, totque perilluſtres toga, & armis Viros.

Septimo (p.) octauoque contenta eſt ſub Climate;

l. Bonfin. Rer: Hungar. cit. & Ioan. Sambuc. apend. fol. 761. n. 20.

m. Ex Rom. martirolog. ac varijs SS. menologijs, Surio Bolando &c.

n. Caius Papa.

o. Bonfin. dec: 1. l. 1. Inter Reliq. Iani Pan. monumenta impres. Bon. kal. Febr. 1513. nouo t. reperta.

p. Tunc. Marnouit. cit. fol. 27.

Climate hinc adeò amabilis incolatu ſe prȩſtat hȩc Regio,vt ſit ineffabile dictu,quantum Salubritati corporum,quãtum longeuȩ hominũ vitȩ cõ ferat dulcedine ſui temperati aeris perfuſa, cũ inibi(q.)cẽtum viginti,tum etiam centũ quadraginta ãnorum vitȩ curriculum eſt qui glorietur interdum cõſumaſſe. *q. Mſs. Comitis de n arſilys.*

Specialem hanc PãnoniæOram,cũ dePãnonia in genere affatus eſt,Caium Iulium Solinum Polyſtor ſignantèr innuiſſe,indubiũ eſt,dum ſcripsit (r.) *Pãnonia verò fortis,& Solo plano læta,atque vber, Drauo, Sauoque inclitis amnibus circũflua:* quoniã nulla cȩteris ſuis finibus aſpicitur Solo planior,nulla fructuoſior,ac lȩtior Sirmio(s.)neque nulla alia pars Pãnoniæ Drauo,Sauoque adeò circũflua eſt,quam hæc Sirmienſium Tellus.Perſpicuũ ſanè eſt, quod huiuſmodi Prouincia placida videatur amænitatis ſedes, opus gaudentis naturæ, cuius frontem per plures ſub Appartaro coronãt ſuauitèr euecti(t.) colles, qui ſimùl vnà emulè ibi cõſtituunt Cæreris horreum, Liberi delicias, Pomonæque emporium. Mirabilis inibi omnis ſegetis copia, Leguminum vbertas, & cuiuſque herbarum generis fertilitas eſt:Si (u.) demas pinguium Palladis baccarum abundantiam, cui lactis, & butiri ſupplet maxima affluentia, reliqua exuberant pomaria.

r. C. Iul. Solin.cap.23.

s. Atlas nov. Hung.55555

t. Comes de marſcit. in relat. mſs.

u. Atlas.cit.

x. Stephan. Broderic. Epiſc. Vacien

Patulę (x.) importunos ibi temperant æſtus plantę: proceroſę, tum molles, tum robuſtę excreſcunt Syluę cuilibet fabrili adaptādę operi;

z. Atl. cit. & Broderic. cit.

Boues (z.) mirę ſunt granditatis, magni laboris, ac fructus, tātaque prolificant fęcunditate, vt eorum fętibus gaudeant vsque Germani, & Itali :non minùs eſt armentoſa Equis, Ouibus, ac omni Rurali, atque Sylueſtri Grege, necnon cunctis iis, quę parantur ad gulę luxuriem, mirum in modum ferax eſt p haſianis, perdicibus, turturibus, aliisque venaticis uolucribus; Et ſicùt in quatrupedibus Terra, in Volatilibus Cęlum, ità ſua flumina, & amnes inuicem emulantur pergrandes Syluros, piſciumque dulcium quatuordecim ſpecies Sirmiensium in tribuendo palato. Vno complectar. Regio eſt per-

a. Galeott: mart. cit. cap. 37.

amabilis (a.) Cuncta germinans, cūcta producens vſque ad nauſeam, quę vſui apta ſunt, hominūque prodeſſe fęlicitati.

b. Script. varij Hung. lib. impraeſs. Francfor. 1600.

Sirmius mons (b.) cuius patriā naturam, & nomen ſibi proni excipiunt Colles, memorabilis redditur orbi pręſtantiſſimam ob raritatem ſui Vini. In puncto veteris, recentiſque diſſonat nemo hiſtorię Cultor, & quique expertus Teſtis eſt Vbertatis huiuſmodi Territorii, aſſerit, quod

c. Galeott: mart.

(c.) generoſa adeò, & ſuauiora referat muſta, vt nec inuideat Falernis, ac Pucinis, Immò vſ-

que

que efatur, quod ſibi par, aut ſimile Vinum in toto Terrarũ ambitu difficile ſit reperire: Neque (d.)deCucurbituorum pirorum magnitudine,& iucunditate loquamur, quę tam grandia fiunt, ut ex eis Vnum Vix vtraque manu ambiri poſſit. Vnũ cum eodem Galeotto Martio addemus inauditum, & mirabile, cui ignorantes venerabilis naturæ ſtupebundos effectus fidem renuent prętare: Nihilominùs Teſtem ocularem Hiſtoricus ſe prębet huiuſmet iocantis prodigalitatis Sirmienſis Terrę. *Naſcitur* (ſcribit idem Martius) ibi aurum ad ſimilitudinem uirgulti ſimile aſparago,nonnunquam uerò ſicut Capreoli circà truncum Vitis intorti ad magnitudinem plerumque duorum cubitorum, quod nos uidimus ſępè, ſed ille aureus aſparagus, ſiuè Capreolus iuxtà vites natus non eſt auri valdè puri, eſt enim venę auri renani, & annuli ex hoc naturali auro facti, cum facile fiant (quis enim labor contorto auro digitum circundare?) dicuntur ſanare Verucas; nam & ego quoque ex huiuſmodi aureis virgultis annulum poſſideo Hæc ipſe qui fidem facti propugnat ſe Teſte de viſu, ſubdens *neque mirandum ſi ab alijs Cohiſtoricis hoc* vnum mehercle peculiare non referatur; quædam enim antiquitas vel ignorauit, vel tacuit, vel tunc non vidit, quia fortaſ-

d. Idem Galeott. in ter. minis per totum.

 ſis

ſis non erant : Octauæ etenim ſpherę reuolutio, & temporum longitudo multa affert , quæ priùs viſa non ſunt , deletque plurima olim conſpecta Generoſiſſimi illius meri ab exteris (e.) iuſto deſiderio exquiſiti , quæ olim vberrima fuit , vix modò non largior ſuppetit copia; quoniam ,vexato Sirmio à Turcarum inculti genij barbarie , vineę depaſſę fuere ; ac in labruſcas degeneres vt plurimum facti ſunt botri ; quamobrem natura pretioſiores vbi excoluerat ſiti delicias , modò neglecta (f.) deſertaque iacens ſatiùs inibi ſuam ſortem viſa eſt penè ingemere populatam .

e. Iſtuamff. fol.36 n.30.

f. Idem lib.7

Nihilominùs , Terra cum inuariata ſtet , denuò tenemus ; quod quamprimum ſuo naturalis aſſurget è ſinu fertilitas , cum iam redierit Sirmio Pax , & fuerit tandèm ſuum triumphale vexillum Crucis ibi denuò plantatum : Crux enim Patriarchali more elaborata purpureo cruore Domini figurata ; ac deſuper (g.) in faſtigio trium ad inſtar virentium Monticulorum in argenteoCampo ſuperimpoſitaHungaricis anteferri Regibus ſuetum erat . Huiuſmodi (h.) Inſignia præſcripta fuere Pannoniæ Regno à D. Stephano Primo Apoſtolico Rege , quandò anno Domini CI Ↄ. Syluester II: Papa Diademate Angelico , & Regio eiuſdem circumdedit tem-

g. Blaſon Ieu d'armoiries de m.de Brianuille.

h. Card. Baronius to.10. an. 100.

tempora.

Felicibus hiſce diebus eo concepta ſpes ſuperabundat in ſenſu, & voto, quo iam vndecim ab hinc annis Hungarorum pietas ibi thus adolet illi Arbori, in quo Diuinus pependit noſtræ ſalutis Fructus ſingulari ſtudio, & ópere illius (i.) Summi Pontificis Innocentij XI. *i. Sub Plaeii arum additione,* memoriæ immortalis, qui communis omnibus Chriſto Renatis ex quo factus fuit Pater, vna ſibi grauior Pontificatus cura extitit, Euangelio protendere fines, hoſtium Crucis debellare ſuperbiam, aduerſus Idololatras Sacra fædera iungere, necnon ad tutamen Chriſtiani nominis continuò vigilare: Ipſe enim fuit, qui à longè inſpectans Infideles eleuari turbines, furentes Barbarorum reſonare procellas, quibus Orthodoxę Reipublicæ extremum pænès minitabatur excidium, præuidentia ſibi diuinitùs inſpirata, aggeſcit æraria, ſuo ipſi victui, ſublàceris ſui corporis indumentis, Aulæ, & Maieſtati vſque neceſſarios imminuendo ſumptus; profuſis indè manibus prò Sacro Bello eadem reſerauit, ac theſauros temporalium, ſpiritualiumque Bonorum adeò ópportunè impendit, vt ſuis laudabilibus induſtriis, ſuis indeſinentibus ſubſidiis, auctis etiam, nedum propriæ hęreditatis, ſed ipſiusmet Sui ex fratre Nepotis,

vera

vera boni Paſtoris ſollicitudine , aſſiduis vigilijs , lacrymis prò re ſacra , precibuſque ad Deum fuſis , additis publicis indictis ieiunijs , & Vniuerſi ſibi commiſſi Apoſtolici Gregis orationibus , tandem partæ pietatis fructus letanter dignus fuit excipere, cum perſpexerit repreſſos non modò Turcarum Conatus (k.) Belgrado recuperato an: 1688: (quamùis infælicitèr poſtmodum clauſis tanti Pontificis Mundo oculis , iterum fuerit à Barbaris anno 1690: octauo Idus Octobris expugnatum), & Vltrà fugatos crebris Victorijs ipſimet Italiæ tunc nuperrimè formidabundos Traces.

k. Hiſtor. annal. 1688.

Ità cum INNOCENTIO XI. Optimo Succeſſore D: Petri prò Fide tuenda, & dilatanda Martyris ex tùnc vniuerſus exultauit Orbis Catholicus , videndo ſuis diebus in Apoſtolico Hungariæ Regno triumphalem Crucis refloreſcere ſtipitem , quem ſub Imperio terauguſti Leopoldi ſudore , & ſanguine irrigarunt tot glorioſiſſimi Heroes Sacro fæderi adſcripti, qui nec laboribus, neque Suis Regijs tàm diuturno Bello ferè exhauſtis AErarijs , & imminutis Patrimonijs , tantis Calamitatibus, vel dubietatibus Vitæ parcentes , fortiori manu irrequietè exſudarunt , vt compedes Tyrannidis Maumethice pænitùs ſoluerét ab Hungaris, & libertati

tati

tati Romanæ Religionis donarent illud Regnũ à ſua fundatione ſub Sanctis Regiæ Stirpis floridum, atque ingenita ſibi redderentur tyrãnicè diſtracta trophea.

Auguſtiſſimus itaquè Cæſar fauſtè imperans alta ſua mente reuoluens quàm iuremerito ſe fateatur deuincta Chriſtianorum Reſpublica innumeris beneficijs; paternoque Zelo prememorati Innocentij XI. Cuius ſub auſpicijs ſignantèr diſſipatum fuerat immitè illud tonitru, ſub cuius feritate præter ſpem periclitari viſæ ſunt feraciores Prouinciæ, in quibus Religio tutatur Apoſtolica, ſi ſua vnquam Vota Turcæ aſſequuti fuiſſent, earundem ſcilicèt robuſtiorẽ elidendi aggerem Viennę Auſtrię; Cumquè rimetur in dies pijſſima Imperatoris Anima, quibus, & quantis exhibitis præliberalibus beneficentijs prænuncupatus Innocentiſſimus Põtifex, & arte fuerit vſus, vt non modò Cæſaream ſibi Viennæ Sedem ſeruauerit; Verum etiam potior ipſe in Cauſa fuerit, vt hæreditaria ſua Iura recuperauerit integra pænès in Monarchia Pannoniæ (l.) quæ principali puncto Inſignia ſuæ Auſtriacæ Domus exornat. Ideò impatiens færè ſplendidiſſima ipſius Cæſaris manus quod vſque adhùc dumtaxàt adſcripſiſſet motu proprio, pœnitùſque gratuito intèrSacri Rom:Imperii

l. ſeu Armo-riies marg.

perji Principes Liuium Odeſcalki Bracciani Ducem, Cæræ &c. Vnicum ex Fratre prælaudati Summi Sacerdotis Nepotem; quod vltrò ſelectæ amænioris, nobilioriſque portionis ſui Pannoniç Regni Inueſtituram, & poſſeſſionem proprio eodem motu eidem Principi Liuio conferre voluit, & liberalitèr donare: Sic igitùr Exemplaris ſua animi gratitudine præfatum Principem Odeſcalkum inſtituit, & creauit Sirmii, & Vvilaki Ducem, necnon perpetua effectu reali iura ipſimet ità inſtituto Duci, poſteriſque Suis, ſeù legitimis, ſiuè ſibi adoptandis attribuit cum omnibus ſummarum rerum prerogatiuis, Poteſtate, abſoluto Dominio, eaque in ampliſſima forma, Regioque per Bullam auream preeminentiarum diplomate, quibus Primogenitus Boſnę Regis gauiſus eſt, cęterique Sirmienſium Duces primis, & ſuccedentibus temporibus ſub Suis Prçceſſoribus Monarchis adepti, ac potiti pacificè faere.

Spectari debet in facto huiuſmodi Regius Ducatus non modò egregia proptèr vix lineata ſpecimina (dum à Geographis recentioribus non tantùm ordine, verum & amplitudine Territorii, Situs amænitate, & Vberi letitia Soli (m.) Primùs inter Comitatus iuxtà ritum præſentis Sæculi inferioris Pannoniæ recenſetur); ſed vlte-

m. Sambuc. in Apend. fo 738. n. 35.

terius quia Sors, & natura hic inter ſe certamen iniere, quæque Suorum prodigalitate bonorum Sirmium ditando, propter quod actũ eſt Memorabile tùm Eccleſiaſticæ, tùm profanæ Hiſtoriæ.

Si enim clariſſima huiuſce Ducatus faſtigia metiemur; à Suis primordijs (n.) Sirmium electum fuiſſe inueniemus illius Prouinciæ Caput, vbi Suam Claſſem Auguſtus bello Dacico locauit, & vbi (o.) ſedem Imperij Gothica interdùm firmauit Monarchia. Ipſum Deliciarum plerumque factum fuiſſe habitaculum nonnullis Imperatoribus lætatur, & amabile eiſdẽ prupugnaculum aduersùs hyemales algores ab aeris ſui dulcedine eneruatos: Eò optabilior Sedes, & Aula Regalis hæc Vrbs iamdiù reputata fuit, quo faciliori ſita ſit in loco Europam regendi, & in Aſiaticos non procul inſpectos dominandi; neque enim (p.) ab Adriatico Littore, niſi tridui itinere, aut ad ſummum quatridui eſt remota.

Inter ciuiles faſtus gloriatur (q.) Sirmium è ſinu ſuo prodiiſſe Valerium Aurelianum Imperatorem Orientis, & Occidentis Flauij Claudij (à quo originem duxit Conſtantiniorum familia) ſuarum propter virtutum præſtantiam Succeſſorem, ſub quo Dux Equitum creatus

n. Bonfin. dec. 1. lib. 1.

o. Io Luc. de Reg. Dalm. &c. l. 1. c. 6. Caſſiod. l. 3. & Orbin. fol. 207. ad marg.

p. Bonfin. cit. Sambuc. Apend. n. 3. fol. 756.

q. Epitome Theſauri antiquit. Imp. Rom. Orien. & Occiden. Iconum ex antiquis numiſmat. ex muſæo Iacobi de ſtrada.

Gothos fudit, & anno Chriſti 271: Cæſar electus militarem, diſciplinam adeò excoluit ſeuerè, vt militem, qui Hoſpitem ſtuprauerat, inflexis alboribus alligatum, rurſuſque dimiſſis, recurrentibus ad priſtinam formam lacerari iuſſit. Bellum Francicum ſub Moguntia fæliciter compleuit: Marcomannos deleuit, Sueuoſque: In Syriaca Acie Zenobiam, Arabicam Pauli Semoſateni Hereſiarchæ muliebre propugnaculum, quæ Antiochiam, Syriamque tenebat, ex vrbe Palmyra diſcedentem cepit, qua cum Regia prole ſibi triplicem auxit in Capitolio triumphum.

r. Iacobi de ſtrada cit. in numiſmate Probi Bonſin. dec. 1. l. 1. Hor. Hiſt. vit. Imper.

Altero Sirmium gaudet glorioſiſſimo Ciue in ſuo Aurelio Valerio Probo, cuius (r.) tanta renituit virtus in ipſa adoleſcentia, vt propè imberbis Rom: Tribunatum acceperit. Anno 277: Tacito Ferro ab Auguſtis lauris erepto, ipſemet Probus electus fuit Orbis Imperator; Florianum Probus Taciti fratrem ſecundo menſe purpura exuit, ſexque indè annorum curriculo Tyrannos Saturninum Gallum pugna domuit, ac iugulauit: Proculum Hereniani ex vxore Viturgia (s.) Albingauni in Liguria deleuit: Bonoſum (t.) cuiuſdam Gallæ, & Pedagogi Rethoris filium cariorem Bacco, quam Paladi in Germania profligauit.

s. Humiſ. de ſtrada

t. Humiſ. de ſtrada.

Bri-

Britanniis , Hiſpaniis , & Galliis Imperio Rom: reſtitutis, parato Bello Perſico, pace Orienti parta, tandèm amore dulcis Patriæ , vt Sirmium feraciorem vltrò redderet , cùm ſiccandi paludem Probus frequenti opere milites vellet exercere in ſua ipſa Patria, ab ipſis ſeditiosè peremptus fuit, qui mox pænitentia ducti elatis aggeribus ſepulchrum illi dicarunt cum hac inſcriptione (u.) hic Probus Imperator, & verè Probus ſitus eſt, victor omnium Gentium Barbararum, victor etiàm Tyrannorum.

u. Bonfin. cit. & Platina in vita Pontificis Caÿ an: 283.

In Sirmio celebris fit Hiſtoria ſub anno Domini 351.(x.) In vno Conſtãtio Conſtantini Magni filio, Diſpartitum antea inter ſe, ſuoſque fratres, confluxerat Imperium, quamuis à Magnetio, & Vetranione diſtractum; Cum autèm propè Sirmium perorante Conſtantio, triumpho Eloquentiæ, Miles Vetranionis ad Conſtantium deſciuiſſet, Vetranioni conceſſa cum otio vita, Conſtantius indè Sirmij hybernauit. Magnetius alter interim Tyrannus, capta Roma, ſua cum veterana Claſſe Sirmium velocitèr tetendit, & truculentia ſibi ingenita Siſciam (z.) vulgò Kouuaz nuncupatam ad ripas Onivviz; vbi hic Amnis ſe tumulat in Sauo, poſitam, occupauit. Hac

x. Zozimus ad an. 351.

z. Itenerariũ Prouin. Antonini Auguſti per Siſciã Sirmien. vsque &c.

 aura

a. Idatius in faſtis Zonar. aura victoriæ Sirmium (a.) progreſſus acerrima obſidione inibi Conſtantium expugnare conatus eſt: Trucem attamen feritatem 36000. Hominum ſub Tyranno omni arte militari potentium adeò fortitèr (b.) Sirmium ſubſtinuit, vt fidelitèr Conſtantio Imperium ſeruauerit; deſperata namque conſtantis Vrbis expugnatione, Magnetius relicto Sirmio, Murſiam versùs caſtametatus eſt: Sirmio interìm Conſtantius egreſſus, in cuius fidelitatis propugnaculis animum, & vires reaſſumpſerat, collectis 80000. ſuorum in Magnetium apertam parauit pugnam, acieque congreſſa, multitudo Conſtantij Tyrannum oppreſſit deleto pænitùs Magnetij forti milite, cui Sirmium profectò abſtulit Imperium, vt legitimo ſeruaret Imperatori.

b. Saueri hiſt. lib. 2.

Duobus præmiſſis clarioribus Imperatoribus in Sirmio Conciuibus adde chronologicè Gratianum Valentiniani I. Imperatoris ex ſeuera (c.) prima vxore Sirmij natum, qui à Patre Cæſar adoptatus anno ſalutis 377: adeò humanis literis fauit, vt ſingularem ſibi amicum Auſonium Poetam dixerit, & Conſulem deſignauerit prẹmio ergà viros præſtantes digno Principe. Hẹreticis eiectis Orthodoxos Epiſcopos exulantes reuocauit poſt obitum

c. Numis Antiquarij de ſtrada.

tum

tum Valentis Imperatoris Sui Patrui Arianorum fautoris, & Sanguine Traiano Theodoſium Hiſpanum Conſortem Imperij inſtituit, qui Maximum Gallię Pręſidem Gratiani ſacrilegè, ingratum Patricidam, ac Tyrannum propè Aquileiam captum iuſtus vindex obtruncauit.

Annum reaſſume 351. quo Conſtantius ſupradictus Imperator Magnetium deleuit, & celeberrimum Sirmium proſpicies prò ſuo Generali Concilio, ſuoque (d.) Epiſcopo Photino Gręcæ, latinęque eruditionis clariſſimo, ac Marcelli Ancirę Aſiaticę apud Galatas, nunc Angar nuncupatę, Præſulis Alumno. Scientia enìm, quę inflat adeò tumuerat Photinus Sirmij Epiſcopus, vt Ortodoxos, Arianoſque ſimùl vnà ſuperbè contemnens Pauli Somoſateni blaſphemiam auſus fuerit ab Orco reuocare. Negabat (e.) ipſe Chriſto Domino Diuinitatem, purumque docebat hominem extitiſſe, à quo Homunciſtarum Secta ſubindè fluxit, cuius hęreſim ſuperiore ſęculo Lelius Sozini Senenſis, primoque huius ſęculi luſtro Fauſtus itidèm Sozini eiuſdem Nepos apud Alemannos, & Polonos impiè innouauit, & propagauit. Sirmium (f.) conuenerant apud Conſtantium Imperatorem

d. Vincent. lyr. in cent. hæres c. 16. & Epiphan. hæres 5.

e. S. Auguſt. tract. 26. in Ioannem poſt initium.

f. Athan. lib. de ſynod: & Surius tom. 1. & Bin. t. 1.

Orien-

Orientalium,& Occidentaliú inſigniores Patres, vt Catholicam ſubſtinerent Religionem. Synodo igitur (g.) ſub Liberio Pontifice, præſente etiam Conſtantio Imperatore, Sirmij coacta de Sua Sede Photinum à Baſilio Ancira Epiſcopo ſuperatum Patres depoſuere, ſuiſque damnatis hæreſibus, viginti ſeptem firmarunt anathemata. Quia autèm præualuit cum numero Ariana Fraus Valentis Murſiæ Epiſcopi Imperatori grata, Sirmij, Ariani nouum condidere Fidei Symbolum, & vt Arij hæreſim tacitè liberiùs propugnarent, ipſam hæreſim ſimularunt improbare, doloſè conſubſtantialitatis nomen reticendo, ex quo (h.) actum eſt, quod Sirmienſe Concilium in reliquis verè AEcumenicum, hac fraude, in Concilium aduersùs Ieſum degenerauerit. Quod mirum eſt, ipſe vſque Celebris Oſius* Cordubæ Epiſcopus in hoc Concilio Apoſtolicùs Præſes, qui tali præluxerat honore in Primo Generali Nicæno, ac quinque ſuperioribus annis in Synodo Sardicenſi Nicæni Appendice, & Romanæ Fidei, necnon Authoritatis Pontificiæ Propugnator fuerat acerrimus, hic Sirmij, forſan reticentia dicti Vocabuli dolo captus, huic Concilio infælicitèr ſubſcripſit. Perplura (i.) Ortodoxis peperit ſubindè hæc Sirmij Synodus

g. Baron. an. 351. Coriolan.

h. Bellarm. l. 1. de Concil. cap. 7. vbi Cumulat Authores.

* Iſydor Hiſpal de vir. Illuſtr: in Oſi Sacrat. l. 2. c. 26.

i. Lib. de cōc. c: 7. l: 2. c. 21. Sozom. l. 4. c: 6: Bellarm. de Rom: Pontif. l. 4: c. 9.

dus

dus acerbitates Liberii Summi Pontificis cauſa: quamobrèm Vniuerſalis Eccleſia nuſquam Sirmii nomen, & famam obliuioni tradet. Sed hæc noſtra haud ſunt præfixa inſpectio.

Calamo hæc tranſuolaſſe libuit, quoniàm meta fuit vix indicare, quantis ornatus fulgeat Sirmienſis Ducatus trophæis, quibus eruditionis lauris Coronatum Sirmium ſit eiuſdem caput. Sirmium etenim (k.) in Eccleſiaſtica Re vltrò preluxit, vt natale ſolum tot vtriuſque ſexus Sanctorum Martyrum ſanguine, & cinere luculentum, ſicuti enìm ex Sanctorum menologiis numeramus, ducentum, & ſeptem glorioſiſſimi Heroes prò confeſſione fidei fortitèr intèr agones inibi obdormierũt inDomino.

k. In ceſſ. Appar. Annal. Hunc.

Itinerarium Anton. Auguſ.

Effulſit inſupèr Sirmienſis Eccleſia, vt venerata Metropolis, cuius fundamenta poſuit Stephani ſui Primi Apoſtolici Regis Beata Pietas: In ſua Cathedrali Angelica aſſeruabatur Corona, qua ipſe D. Stephanus primò fuit coronatus, & qua Succeſſores, ſeù Electi Coronabantur Pannoniæ Reges, ſicuti eiusdem Cuſtos extitit Stephanus Criſpus Sirmien: Epiſcopus cum Andrea Battorio (l.) vſque ad annum 1493. Huiuſce Metropolis Suffraganei iam extitere Epiſcopi Murſiæ (m.) à Sirmio 74. millia paſſuum diſſitæ, Cibulæ 48; Baſianæ

l. In §. v. ad an. 1470. Bonfin. dec. 4. l. 10.

m. In conſer. Appar. Annal. Hungar. Itinerarium Prouinc. Antonini Auguſti.

18; Sin-

18; Sigidunen: 74; Curten; aliarumque Eccleſiarum cum ſuis olìm perãplis Diœceſibus; At huiuſmodi Epiſcopales Vrbes de præſenti cuiuſque rei inconſtantię Nobis exhibent documẽta, cum vſque vocabula ſibi propria infælices amiſerint, & immutauerint in barbara, quorum iuga pati trux ſibi violentia fuit.

Sirmienſes nihilominus inter Epiſcoposſi horridum dedit nomen præfatus Hæreſiarca Photinus, illius prẹclaræ Sedis famæ (n.) extitit reparator Ioannes Vitez Faſtis Illuſtrium Virorum conſcriptus, cuius ingentia Virtutum merita Mathias I. præmemoratus Rex vix prẹlibauerat, quod ſibi laudes adauxerit ſacris Infulis illius olìm ditiſſimę Eccleſię Ioannis frontem laureando. Luget attamèn ſuper his quoque volubilis Magni Sirmii fortuna: quoniàm innumerã ſuę pompę ornamenta cum amplitudine Ciuilium ſimùl vnà decora, quibus per ſęcula enituit, in Eccleſiaſticis etiàm deperderit, ac ſua deſolata Cathedrali, Epiſcopioque ſuis in Ruderibus tumulato, veteratis ipſiusmet Sedis iuribus, luculentiſque Beneficiis exutúm fuerit; Sirmio namquè Regia ſui Ducis Aula Vvilakum translata, Sedem quoque ſuus Epiſcopus coactus fuerit Bokmonoſtram aſportare Vvilako propinquum, tenuiſque nominis Oppidum, Sirmii

n. Galeottus Mar: de dic: & Fac: mall: Reg. c. 27: p. 383.

mii relictis Franciſcanis ſpiritualia adminiſtrãtibus bello tranſacto Valkouari reſidente Sui Epiſcopi Vicario: par autèm ſors (o.) Sacro Taurum contigit Antiſtiti poſteaquàm ſub Trace inflexerat,& reflexerat ceruicẽ cui ſua Epiſcopalia Kolocium transferere fuit perneceſſe, quę Ciuitas ad Sirmiũ ſpectat, eſtque ſatis mediocris ãbitus, ipſi nec non in ſpiritualibus paret PetriVaradinum rei militaris Inſigne propugnaculum, & munimen Sirmienſis Ducatus.

o Ioan. Sambuc: apend. n. 30. p. 761

Gratuito * huiuſce Regii Ducatus dono, à cuius honoris Culmine, vt innuimus ſeù Duces interdùm progreſſi ſunt ad Boſnę Regni Coronam, voluit ergò Auguſtiſſimus Imperator Leopoldus Pannonię 44. Rex poſteritatis ſub oculis exponere ſingulare hoc ſuę gratitudinis clementiſſimę exemplum (prę cęteris virtutibus ſummè ſemper laudabilis in bono Principe) etiàm poſt ſata ergà venerabilem memoriam Optimi Illius Pontificis Innocentii X; quem vſque ad apicem publicę benemerentię Zelo rei ſacrę, perueniſſe nouit Romanum Imperium; nouit Auſtriacus Sanguis cum Sua Apoſtolica Monarchia, & in eiſdem Vniuerſa Orbis Catholici Reſpub. probè nouit: quapropter prefati Sirmienſis Ducatus perpetuam Clementia Cęſaris Principi Liuio Odeſcalki tanti

** Bulla Aur. Imper. Leopol. an. 1698; quę ſequętur.*

Pontificis Vnico Nepoti Inueſtituram, poſſeſſionem, abſolutum Dominium, pleniſſimamque attribuit Poteſtatem, cum ſępiùs Sua Sac: Cęs: Maieſtas experta ſit vnicum in ipſo Principe Liuio patruę pietatis hęredem, qui haud minoris venerationis cura Cęſareum Suum, Auguſtiſſimumque Benefactorem obſequitur.

Ità apùd exteras Nationes ſacro fędere iunctas inualuit prędictum ergà Maximum Pontificem virtus gratitudinis, vt eiuſdem Summi Viri communè poſt deſiderium emulè certauerint de honoribus reddendis vni mox memorato illius Superſtiti Nepoti. Egregium hunc ergà Principem ille Turcarum terror Ioannes III. Poloniæ Rex ſui amoris penès paterni ſępiſſimè oſtendit, quoad vixit, officia, quorum particeps Maria Caſimira Regina prę fati inuictiſſimi Regis Vxor, ex Regio Sanguine ad Imperium nata, quæ Innocentij XI: Zelo in ſacro fœdere fortitèr Se, Suumque Sponſum, ac Regnum conſilio, & ope adiunxerat, vt Orthodoxos ab Infidelibus liberaret, reliquum Odeſcalki generis in Principe Liuio Sibi pergratum tenuit. Innocentium XI. eiuſdem Patruum Suſceptorem Sereniſſimi Regalis Principis Alexandri Sui Filii dignantèr iàm exceperat in Regenerationis lauacro, vt Odeſcalkis vinculo

ſaltèm

ſaltèm ſpirituali Suũ Regium necteret Sanguinem. Vix ideò Suus glorioſiſſimus Rex, ac amantiſſimus Sponſus ceſſit Mortalium fato, quòd de ſunere per ſingularem Epiſtolam illicò certiorem fecit Principem Liuium, vt idem intèr ſeſe dolor eſſet communis iacturæ, mutuũque in reſcribendo ſolamen. Interregno propterea facto, vt Regem ſibi eligerent Dynaſtæ, ac Optimates Inclytæ Poloniæ Reipublicæ ad Comitia congreſſi, Polonorum in Corde ità viguit amoris reminiſcentia ergà Principem Odeſcalkum, vt præclariores intèr Europæ ſelectos Principes prò ſua Corona Candidatos eumdem Odeſcalkum adſcripſerint, & Regem hunc Principem ſibi velle præficere acclamauerint. Exemplum amicitiæ, & grati animi diebus hiſce, quibus continuò gratitudo decreſcit pænès inauditum, ac æternitati, nè vnquàm deficiat ſculpendum, quo frenduit Inuidia, quo Auſonia obſtupuit tanto iam deſueta honori. Sortibus attamèn Poloniæ Regni, intèr tot regnandi Cupidines, eidem Principi Liuio deſectis, Maria Caſimira Poloniæ Vidua Regina, quæ beneficentijs vbique proſequuta eſt eumdem Principem, dùm Romam aduẽtaret, Viẽnam Auſtriæ peruenta, ab Auguſtiſſimo Imperatore Bullam Auream Sirmienſis Ducatus exo-

ptauit ipſa clementèr impetrare, Supremis cum præeminentijs, Celſiſſimique cum titulo Dignitati huiuſmet Regij Ducatus annexo ſcilicet; vt ab Italis pronunciatur *di Altezza*. Bullam hanc Auream ità à Cæſare expeditam placuit Suæ Sacræ Regali Maieſtati proprijs manibus Celſiſſimo Liuio Odeſcalki Duci Sirmij tradere, primoque acceſſu titulo prædicto ipſum Ducem Sibi benemerentem ſalutare, cum ingreſſa eſt Romæ Palatium eiuſdem Odeſcalki, vt ſimùl vnà ibi dignaretur commorari, ubi Suæ Sacræ Regali Maieſtati ipſe parauerat Regiam triplici ornatam pretioſiſſimarum ſuppellectilium genere in tribus eiuſdem Palatij aptiſſimè diſtinctis partibus: Ibì tantæ ad effectum excipiendæ Reginæ Maieſtatem expoſuit, diſtinxitque Celſitudo Sirmii Ducis Regio genio in vnũ proprio ære collecta, quæ præſtantior clariorum Authorum vetus, & ſucceſſiuè recens elaborauit Pictura: Ibi què Græca, quę Latina egregior inſudauit ſculptura: Ibì quæ pro induſtriori acu Raphael Vrbini, Romanuſque Iulius, ac cęteræ celebriores manus in holoſericis, & aureis, quæque ſubtiliora ingenia, necnõ peregrina ars pretioſiora ad numerũ reddere potuerunt, vt ipſa Roma antiquis aſſueta pompis frequenti concurſu tot rara in vnum connexa ſit admirata;

in eiſque præluxerit Dignitas Odèſcalki Obſequii ergà talem de OrbeCatholico cum Innocentiſſimo eiuſdem Patruo publicè benemerentem Reginam.

Auream prefatam Bullã Sirmienſi huic Chorographie Hiſtorice adnectere viſum eſt, vt in hac qua Cęſar vſus fuit memorabili gratificatione, releuet Italia, quo ſingulari ipſam proſequatur amore Clementiſſimus idem Imperator Leopoldus: In exhibita namque vnius integrę Prouincię liberalitèr elargitæ munificentia, clariſſimam rimari poteſt Italia gloriam, cuius ipſamet particeps facta eſt in Principe Odeſcalko, dùm ſuas intèr Italas gentes vnus extat, qui noſtris hiſce diebus tot ſibi inſignia adauxit trophęa. In his palàm fit, quanti adeò Suus Liuius Odeſcalki reputatus ſit etiàm ab Exteris Nationibus, vt in orbita vix duorum annorum 1697. & 1698. Polonorum Reſpublica intèr Candidatos prò ſuo Regno aſcripſerit, & Imperator de gratitudinis amore generoſiſſimè cũ cæteris Nationibus contendens, ipſum effectiuè ad Regium in Sua Apoſtolica Monarchia Ducatum aſſumpſerit, Celſiſſimumque Sirmil Ducem creauerit. His in honorum cumulis vni ſuo collatis Italo, naturalis Italię ſagacitas, nonminùs quàm extera gens, immẽſa pẽſitabit beneficia

ficia gratæ menti ęternum duratura, quę Vnius Superſtitis Sui Nepotis ter Innocens Pontifex Odeſcalki diffuderat Romano Imperio, Hungarię, Poloniæ, Venetæ Reipublicæ, in vnũ Sua Paterna Solicitudine, & Patrimonio prò fide tuenda fæderatis, ac Vniuerſim quibuſuis Europæ finibus Turcicæ conterminis immanitati. Maturè namque in dies perſpicaciſſima Italia ſibi poterit ad mentem reuocare, quod potentiſſimo aggere à Summo, prouidoque illo Vniuerſalis Eccleſiæ Patre viritèr non contrapoſito effrenato Barbarorum torrenti, hoc ipſamet Italia for taſſè inũdata ſęuę Tyrannidis irreparabilibus ſubacta eſſet iacturis.

* *
*

BIBLIOTECA NAZ. ... VITT. EM.